

Päätös siitä, miten Euroopan komissio käsitteli Ruotsia vastaan tehdyn rikkomiskantelun, joka koskee takuueläkkeiden maksatuksen lopettamista ulkomaille – CHAP(2022)03008 (asia 100/2023/EIS)

Päätös

Kanteluasia 100/2023/EIS - **Tutkittavaksi otetut kantelut**, pvm 07/02/2023 - **Päätökset**, pvm 07/02/2023 - **Toimielin, jota kantelu koskee** Euroopan komissio (Ei hallinnollista epäkohtaa) |

Euroopan komissiolle tehty kantelu

1. Kantelija on Suomessa asuva suomalainen eläkeläinen. Työskenneltyään Ruotsissa vuosina 1970–1982 hän sai Ruotsista ns. takuueläkettä. Ruotsi päätti vuonna 2022 lopettaa takuueläkkeiden maksatuksen muissa jäsenvaltioissa kuin Ruotsissa asuville edunsaajille 1. tammikuuta 2023 alkaen [1] .

2. Kantelija teki lokakuussa 2022 rikkomiskantelun Euroopan komissiolle ja väitti, että Ruotsi oli virheellisesti lopettanut takuueläkkeiden maksatuksen ulkomaille ja tulkinnut virheellisesti sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevia EU:n sääntöjä sekä vaati, että sen olisi näin ollen jatkettava kyseisen etuuden maksamista muissa jäsenvaltioissa asuville edunsaajille. Tässä yhteydessä kantelija mainitsi myös Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C-189/16 [2] antaman tuomion.

3. Myöhemmässä sähköpostiviestissään kantelija vaati lisäksi, että asetukseen (ETY) N:o 1408/71 [3] (joka oli voimassa hänen työskennellessään Ruotsissa) tehdyt muutokset eivät saa heikentää hänen oikeuksiaan taannehtivasti. Lisäksi hän pyysi komissiota velvoittamaan Ruotsin jatkamaan takuueläkkeensä maksamista.

Komission vastaus kantelijalle

4. Vastauksessaan komissio selitti, että sovellettavassa EU:n sosiaaliturvalainsäädännössä säädetään sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta mutta ei yhdenmukaistamisesta. Tämä tarkoittaa sitä, että kukin jäsenvaltio voi vapaasti määrittää oman sosiaaliturvajärjestelmänsä yksityiskohtien lisäksi myös myönnettävien etuuksien yksityiskohdat,

etuuksien saamisen edellytykset sekä niiden laskentaperusteet ja perittävien sosiaaliturvamaksujen määrän. Asetuksessa (EY) N:o 883/2004 [4] (aiemmin asetus 1408/71) vahvistetaan yhteiset säännöt ja periaatteet, joita kaikkien kansallisten viranomaisten on noudatettava soveltaessaan kansallista lainsäädäntöä. Näillä säännöillä varmistetaan, että erilaisten kansallisten lakien soveltamisessa noudatetaan yhdenvertaisen kohtelun ja syrjimättömyyden perusperiaatteita. Näin varmistetaan, että erilaisten kansallisten säännösten soveltaminen ei vaikuta kielteisesti niihin, jotka käyttävät oikeuttaan liikkua vapaasti EU:n alueella.

5. Kantelijan mainitseman tuomion osalta komissio selitti, että kyseisessä asiassa unionin tuomioistuin katsoi, että takuueläke on asetuksen 1408/71 50 artiklan soveltamisalaan (joka vastaa asetuksen 883/2004 58 artiklaa [5]) kuuluva vähimmäisetuus. Mitä tulee kantelijan vaatimukseen, jonka mukaan Ruotsin olisi edelleen jatkettava etuuden maksatusta, komissio korosti, että etuuksien maastavientiä koskevasta yleisestä periaatteesta poiketen jäsenvaltiot ovat velvollisia maksamaan nämä vähimmäisetuudet ainoastaan niille, jotka asuvat etuuden myöntävässä jäsenvaltiossa. Jäsenvaltiot eivät ole velvollisia maksamaan näitä etuuksia muihin maihin. Asiassa C-189/16 annetun tuomion jälkeen Ruotsin ulkopuolella asuvat edunsaajat ovat saaneet takuueläkettä tilapäisen kansallisen lainsäädännön nojalla. Komissio kehotti kantelijaa ottamaan yhteyttä Ruotsin eläkevirastoon saadakseen lisätietoja asiasta.

6. Lopuksi komissio totesi, että asetuksessa 883/2004 ei velvoiteta jäsenvaltioita tarjoamaan vähimmäisetuuksia, eikä niitä ole edes olemassa kaikissa jäsenvaltioissa. Kansallisen sosiaaliturvalainsäädännön erojen vuoksi siirtyminen jäsenvaltiosta toiseen voi olla kansalaisille enemmän tai vähemmän edullista sosiaaliturvaetuuksien saamisen kannalta. Komissio kannusti kantelijaa ottamaan yhteyttä Suomen Kansaneläkelaitokseen sen selvittämiseksi, vaikuttaako hänen Ruotsin takuueläkkeensä päättymisen hänen oikeuksiinsa saada muita etuuksia Suomessa.

7. Kantelija oli tyytymätön komission vastaukseen, joten hän kääntyi oikeusasiamiehen puoleen ja katsoi, että komissio oli virheellisesti lopettanut hänen rikkomiskantelunsa käsittelyn.

Euroopan oikeusasiamiehen tutkimuksen tulokset

8. Komissio on antanut asianmukaisen ja täsmällisen vastauksen selittämällä aivan oikein, että asiaa koskevassa EU:n lainsäädännössä säädetään ainoastaan EU:n sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta (eikä yhdenmukaistamisesta), ja että sovellettavan oikeuskäytännön mukaan Ruotsin takuueläke on vähimmäisetuus, joka kuuluu nykyisen asetuksen 883/2004 58 artiklan soveltamisalaan. Tätä taustaa vasten komissio huomautti perustellusti, että i) jäsenvaltioilla ei ole velvollisuutta maksaa vähimmäisetuuksia muissa jäsenvaltioissa asuville eläkeläisille, ja ii) asetuksessa 883/2004 ei velvoiteta jäsenvaltioita tarjoamaan tällaisia vähimmäisetuuksia, eikä niitä edes ole olemassa kaikissa jäsenvaltioissa. Asetuksen 883/2004 58 artiklan kaltainen säännös sisällytettiin myös kumotun asetuksen 1408/71 50 artiklaan, joten nämä säännöt eivät heikennä taannehtivasti kantelijan oikeuksia.

9. Komissio selvensi kantelijalle lisäksi, että Ruotsin ulkopuolella asuvat edunsaajat ovat viime vuosina saaneet takuueläkettä tilapäisen kansallisen lainsäädännön nojalla, ja se antoi kantelijalle hyödyllisiä yhteystietoja paitsi tältä osin, myös sen selvittämiseksi, mitkä ovat hänen mahdollisuutensa saada muita etuuksia Suomessa.

10. Kantelussa esitettyjen tietojen perusteella oikeusasiamies ei ole havainnut tässä tapauksessa viitteitä siitä, että komission toiminnassa olisi ollut hallinnollinen epäkohta [6] .

Tina Nilsson Tapauskäsittelyn yksikön päällikkö

Strasbourg, 7.2.2023

[1] Tämä päätös koski vuonna 1938 tai sen jälkeen syntyneitä edunsaajia, jotka olivat saaneet Ruotsin takuueläkettä (*garantipension*) tai perhe-eläkettä (*garantipension till omställningspension*).

[2] [Unionin tuomioistuimen asiassa \[Linkki\]C-189/16 \[Linkki\]Zaniewicz-Dybeck vastaan Pensionsmyndigheten](#) [antama tuomio \[Linkki\]](#).

[3] Neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1971, sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä, luettavissa täällä .

[4] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 883/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta, luettavissa täällä .

[5] “ *Lisän myöntäminen*

1. Sellaiselle etuuksien saajalle, johon tätä lukua sovelletaan, ei voida siinä jäsenvaltiossa, jossa hän asuu ja jonka lainsäädännön mukaan etuus on hänelle maksettava, myöntää etuutta, joka on pienempi kuin kyseisen lainsäädännön mukainen vähimmäisetuus sellaiselta vakuutus- tai asumiskaudelta, joka on yhtä pitkä kuin kaikki suoritusta varten tämän luvun mukaisesti huomioon otetut kaudet.

2. Tämän jäsenvaltion toimivaltainen laitos maksaa asianomaiselle hänen asuessaan kyseisessä valtiossa lisän, joka on yhtä suuri kuin tämän luvun mukaisesti maksettavien etuuksien kokonaismäärän ja vähimmäisetuuden määrän erotus. ”

[6] Kantelu on käsitelty delegoitujen asioiden käsittelyssä sovellettavien Euroopan oikeusasiamiehen täytäntöönpanosäännösten mukaisesti.